

השתמטות מצה"ל – יש תרופה לתופעה!

אלעד פלדמן יא 3

לאחרונה שבה ועולה הטענה לפיה אחוז המשתמטים מצה"ל הולך וגדל ומגיע למימדים המאיימים על קיומו של צה"ל. האלוף אבי זמיר אמר במסגרת ביקור בתיכון באשדוד, כי בשנת 2008 השתמטו מהגיוס בצה"ל 28% מהבנים ו-46% מהבנות, ולטענתו, אם תימשך התופעה, יגיע שיעור ההשתמטות בעשור הקרוב ל-40% ממדים מפחידים!

לדעתי, יש לשים קץ להשתמטות על ידי כך שכל מי שלא ירצה ללכת לצבא יצטרך למלא את חובתו למדינה בדרכים אלטרנטיביות, במשך זמן ארוך מזה שתורמים אלו המתנדבים לצבא, במוסדות שהמדינה תבחר לנכון, כמו בתי חולים, בתי יתומים, בתי זקנים ואפילו עבודה במפעלים, והכסף שירוויחו יוזרם לטובת אותם מוסדות חברתיים שעליהם יוחלט. החוק צריך לכלול את כולם ללא יוצא מן הכלל: כל אחד יתרום בדרכו, כולל הידוענים, שבמקרה שלהם אם יבחרו שלא לשרת הרי שכלל הכנסותיהם יוזרמו אף הן לטובת מוסדות חברתיים.

לאזרחי ישראל יש חובות וזכויות, ועל מנת לקבל את הזכויות הללו עליהם לקיים גם את החובות, שאחת מהן היא להקדיש שלוש שנים מחייהם לטובת המדינה. לא ייתכן שמי שבחר להתגייס לצה"ל משקיע שלוש שנים מזמנו ומסכן את חייו בזמן שהמשתמטים עוסקים בקידום חייהם, מרוויחים כסף וצוברים ותק או בוחרים לבלות ו"לשרוף את הזמן" ללא תרומה למדינה. כך יוצא, שנקודת הפתיחה של אדם שהשתמט ולא תרם למדינה שבה הוא חי מקדימה בשלוש שנים את נקודת הפתיחה של אדם שציית לחוק שירות ביטחון חובה ותרם למדינה. חשוב שאנשים שמשרתים לא יחושו מקופחים ויתרמו מעצמם תוך כדי תחושה שגם כל השאר תורמים.

ישראל נמצאת מאז הקמתה באיום קיומי. לכן, ללא כוח הגנה חזק ונחוש לא היה מתאפשר הקיום של האזרחים היהודים פה במדינה. מאחר שאנחנו מוקפים במדינות שמעוניינות להשמידנו ואף הראו צעדים השואפים לקיום הרצון שלהן להשמדתנו, אין לנו אלטרנטיבה שמאפשרת לוותר על קיומו של צה"ל, ועל כן יש לוודא את המשך קיומו ואת איכותו. אם תהיה חובת התנדבות לזמן ארוך יותר מזמן השירות הצבאי, הכסף שירוויחו המתנדבים יועבר לטובת הנזקקים ואולי גם יינתנו הטבות נוספות למתגייסים, יש סיכוי שמספר המתנדבים לצבא יגדל, ובכך תימנע הידלדלותו של הצבא.

תופעת ההשתמטות היא תופעה שמזינה את עצמה, מפני שאנשים רואים כי משתמטים חיים יפה מאוד גם בלי השירות ומקדמים את חייהם, בזמן שחיילים שבחרו לקיים את חוקי המדינה לא מקבלים זכויות יתר, אם לא ההפך. כשידוענים כמו בר רפאלי ומייקל לואיס, מושא הערצתם של בני הנוער, משתמטים משירות צבאי ואף אחד לא אומר על זה דבר, אין פלא שכמות המשתמטים גדלה משנה לשנה. ידוענים, כמו חרדים וכמו ספורטאים וכמו כל אחד מאזרחי המדינה, צריכים לתרום את תרומתם.

אסף רותם טוען במאמרו "בשבחי ההשתמטות מצה"ל" שהמשתמטים מצה"ל בסך הכל משקפים את החברה שבה הם חיים. הוא כותב: "חברה הסוגדת לצרכנות, לכסף ולזוהר. חברה בה המגזר הציבורי כולו מוצג לילות כימים כעלוקה המוצצת את דם המדינה, חברה בה גנרלים נמדדים בחומרה על ביצועיהם במלחמה, בעוד הדרג המדיני יוצא ממנה נקי לחלוטין" ועוד הוא מוסיף ואומר: "לפיכך, אין ממה להתפלא מול ההשתמטות, מכיוון שעדיף לו לכל צעיר להשתמט, למען הקריירה שלו ולמען הכסף שכולנו מקדשים כאן, בהיעדר כל אידיאולוגיה". לעומת זאת, אני סבור שדווקא בגלל שישנה מגמה שבה אנשים מקדשים את הכסף על פני הערכים, ראוי לעצור את המרוץ ולהקדיש שלוש שנים מהחיים למען החברה בכל צורה שהיא.

אם כן, יש להגדיר מחדש את נושא ההתגייסות לצה"ל ואת הדרכים האלטרנטיביות למי שמסיבה כלשהי אינו יכול לעמוד בהתחייבות זו ולאכוף את קיום החוק באופן שלא מאפשר לאף אחד לחמוק ממילוי חובותיו. אין מי שלא יכול לתרום. כל אחד צריך לתרום בדרכו, והדרכים האפשריות הן רבות. אני משוכנע שהחלטה כזו, מימושה ואכיפתה יגרמו ליותר ויותר אנשים לבחור להתגייס לצה"ל ולתרום את תרומתם. כולם צריכים לדעת שלא קיימת אלטרנטיבה, ואת שלוש השנים חייבים לתרום, כך או אחרת.